

## De Boer

gebruiken wij die dan optimaal in Nederland? Hoe staat het met de Europese discussie op dit punt? Wat is de inzet van de Nederlandse regering? In het algemeen krijg ik er overigens genoeg van dat je hier in deze zaal geen gedachte meer kunt ventileren, zonder dat het rechterdeel van het politieke spectrum Pavlov-achtig "Europa, Europa" begint te blaten. Als je financieel-economisch of fiscaal geen vin meer kunt verroeren of geen millimeter meer kunt afwijken van wat elders in Europa gebeurt, dan kunnen wij dit land beter opheffen. Ik word er een beetje flauw van. Bovendien miskent het de grote comparatieve voordelen die het op termijn kan hebben als je wel voorop durft te lopen met sommige zaken. Ik noem er twee. De kapitaaldekking van de overheids-pensioenen is een stralend voorbeeld van het comparatieve voordeel dat je hebt in vergelijking met anderen als je die keuze hebt gemaakt, of nog gaat maken. Verder kan een verder ontwikkelde ecotax ook zeer comparatieve voordelen krijgen als je dat op een goede manier doet.

De zoals bekend vrolijke Fransjes op Financiën hebben hun goede humeur ook weten uit te strekken tot de reclamespotjes van de belastingdienst. Met "pretogende" ludieke voorbeelden wordt de burger wijs gemaakt dat de belastingdienst weliswaar niet nog leuker zal gaan doen, maar dat ze het ons wel gemakkelijker gaan maken. Dat moet nog blijken. Weliswaar oogt de belastingdienst minder bedompt, wat frisser, opener en klantgerichter, maar een kwalijk bijverschijnsel van al dat moois is dat die ontspannen aanpak gepaard gaat met een hoger foutpercentage dan vroeger het geval was en dat ook het aantal de bezwaarschriften schijnt toe te nemen. Ik wil daar wel eens wat cijfers over horen en horen of dat waar is en, zo ja, hoe erg het dan is. Is het nu allemaal eenvoudiger aan het worden?

Vindt de staatssecretaris met mij dat de Oort-operatie goeddeels is mislukt en dat allerlei rumoer vanuit het belastingadviserende volksdeel van het hele Oort-bolwerk een behoorlijke gatenkaas heeft gemaakt, met als voorlopig dieptepunt het weer aftrekbaar maken van snoepreispjes, symposia in Davos en allerhande andere feestelijkheden voor ondernemend Nederland? Ik vind dat nogal schrijnend voor hen

die er steeds minder in slagen om in dit welvarende land hun hoofd zelfs maar boven het minimumpeil te houden. Ik snap eerlijk gezegd niet hoe je dat allemaal kunt verkopen. Maar ja, wie ben ik?

Voor ik afsluit met onze visie op het belastingplan, wil ik nog een paar losse onderwerpen behandelen. Zijn er nog plannen rond de vereenvoudiging en herstructurering van de inkomstenbelasting, anders dan het groene scenario? Dat zal namelijk ook wel geen vereenvoudiging opleveren. Het schrappen van een aantal aftrekposten bijvoorbeeld of het brengen van alle aftrekposten onder het lage tarief of het idee om alle aftrek van autokosten woon-werkverkeer te schrappen en alleen nog verkeer op de fiets of via het openbaar vervoer aftrekbaar te maken? Zelfs werkgeversvoorzitter Rinnooy Kan is daar een voorstander van. Zo'n verfrissend voorstel zou de milieuschade verminderen, een bijdrage leveren aan het fileprobleem en een eind maken aan heel veel autogezeur.

Mijn fractie zal schoorvoetend meegaan met de afdrachtkorting loonbelasting en de verlaging van de overhevelingstoelage. Het eerste heeft wellicht een positief effect op de banengroei aan de onderkant. Het wordt wel eens een sociale manier genoemd om het minimumloon te verlagen. Het tweede hoort bij de terugsluis van de ecotax. Ons bezwaar bij beide is dat deze "subsidies" vooral generiek ten goede komen aan de grotere bedrijven, zonder dat daar een inspanningsverplichting tegenover staat. Het wordt overgelaten aan het vrije spel op de markt, maar wij allen weten hoe die markt blijft doorgaan met de uitstoot van vooral laag betaalde arbeid. In die zin heb ik er wat moeite mee, maar je moet toch een beetje consequent blijven.

Mijn fractie heeft op twee onderdelen van het belastingplan onoverkomelijke bezwaren: het arbeidskostenforfait en de verlenging van de tweede schijf. Ons ontgaat volledig wat de bijdrage aan de werkgelegenheid is van een verhoging van het arbeidskostenforfait. Werkenden zijn al zo veel in het voordeel boven niet-werkenden. Waarom moet er dan nog zo'n denivellerend douceurtje bovenop? Ik begrijp dat niet en ik wil het, eerlijk gezegd, niet eens begrijpen.

De verlenging van de tweede schijf is helemaal een knieval voor de VVD. Het gaat dan nota bene om 5% van de belastingplichtigen. Het draagt op geen enkele manier bij aan de werkgelegenheid, die zo hoog in het vaandel staat. Die 5% van de belastingplichtigen hebben deze meevaller bovendien absoluut niet nodig, die zitten al lang goed. Ik vind eerlijk gezegd dat de Partij van de Arbeid zich moet schamen om dit geheel tegen hun gehalte en traditie indruisende voorstel te steunen. De rijken worden rijker en dat met steun van de sociaal-democratie. Het kan verkeren.

De beraadslaging wordt geschorst.

De **voorzitter**: Direct na de lunchpauze, om 14.15 uur, worden de stemmingen gehouden over twee wetsvoorstellen inzake de regulerende energieheffing en de motie-De Boer.

De vergadering wordt van 13.00 uur tot 14.15 uur geschorst.

---

Aan de orde zijn de

- Wijziging van de Wet belastingen op milieugrondslag in verband met de invoering van een regulerende energiebelasting (24250);
- Wijziging van de inkomstenbelasting en de vennootschapsbelasting in verband met de invoering van een regulerende energiebelasting (24344),
- over:
- de motie-De Boer c.s. over negatieve inkomensgevolgen van de ecotax (24250, 24344, nr. 40h).

(Zie vergadering van 5 december 1995.)

De **voorzitter**: Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **De Haze Winkelman** (VVD): Voorzitter! Ik dank u dat wij wat extra tijd hebben gekregen voor fractieberaad. Het is voor ons bepaald geen gemakkelijke bevalling geweest. Wij hebben ons de afgelopen dagen uitvoerig beraden op onze houding inzake deze regulerende energiebelasting. Wij waren en zijn ons ervan bewust dat deze kwestie, waarover in het

## De Haze Winkelman

regeerakkoord afspraken zijn gemaakt, voor het kabinet en voor de coalitie van wezenlijke betekenis is. Dat heeft ons er niet van weerhouden, onze bezwaren duidelijk kenbaar te maken.

Dat is overigens geen vergeefse moeite gebleken. Wij hebben kennis genomen van de duidelijke uitspraak van de minister van Economische Zaken, dat het kabinet voor eventuele volgende stappen zal wachten op het moment waarop Europa op dit terrein in beweging komt. Nederland zal zich daarbij dan kunnen aansluiten.

Ook heeft deze minister de oorspronkelijke stellingname inzake de onmogelijkheid van het maken van meerjarenafspraken met het midden- en kleinbedrijf verlaten. In het kader van de uitwerking van het amendement op stuk nr. 13, waarmee wordt beoogd om tot vrijstellingen te komen voor groot- en kleinverbruikers die aan energiebesparing doen, is een positieve benadering van groot belang. Mede afhankelijk van uitvoeringstechnische aspecten zal de regering hierover in de eerste helft van het volgend jaar rapporteren. De toegezegde evaluatie is voor ons ook van groot belang. Er zal worden onderzocht hoe een en ander uitwerkt. Wij zijn dan in staat, hieruit consequenties te trekken en kunnen eventueel bijstellingen overwegen.

Voorzitter! Ondanks al deze positieve punten zijn onze bezwaren voor een belangrijk gedeelte nog steeds niet weggenomen. Voor de uiteindelijke stembepaling is voor de VVD-fractie cruciaal dat er voldoende evenwicht is tussen onderwerpen die voor onze fractie van belang zijn, zoals voorstellen die betrekking hebben op de sanering van de overheidsuitgaven en de vermindering van de collectieve lastendruk, en onderwerpen die voor andere fracties van belang zijn. Over een aantal nog dit jaar en begin volgend jaar te behandelen wetsvoorstellen bestaat voor ons thans voldoende zekerheid. Het betreft een aantal belangrijke onderwerpen van het kabinetsbeleid, hoewel die tot onze spijt niet allemaal dit jaar kunnen worden afgerond.

Alles afwegend, betekent dit voor mijn fractie dat zij bereid is, hoewel belangrijke inhoudelijke bezwaren blijven bestaan, haar steun aan het wetsvoorstel te geven. Zij doet dit op grond van een politieke afweging,

waarbij het haar inzet is om in beginsel het kabinetsbeleid op essentiële onderdelen te steunen, mits zij de overtuiging heeft dat dit beleid voldoende evenwichtig is.

Voorzitter! Wij menen daar thans voldoende zekerheid over te hebben. Tot slot deel ik mee, niet voor de motie van de heer De Boer te zullen stemmen.

De heer **Zijlstra** (PvdA): Voorzitter! De bewindslieden hebben toegezegd dat ten spoedigste een onderzoek zal worden verricht dat de netto-inkomenseffecten van de energiebelasting voor huishoudens met een minimumloon en daaronder in beeld brengt. Vervolgens zal een energiebesparingsprogramma opgezet worden, met name gericht op de minima met een energieverbruik dat aanmerkelijk boven het gemiddelde ligt. Ons is toegezegd dat het energiebesparingsprogramma zodanig gestalte zal krijgen dat de daaruit voortvloeiende daling van de energiekosten parallel loopt met de anders optredende inkomensvermindering. Daarmee is de regering tegemoetgekomen aan ons grootste bezwaar tegen de voorgestelde energieheffing. Mijn fractie zal dus voor het wetsvoorstel stemmen.

In de overweging van de motie van de heer De Boer staat dat niet is uitgesloten dat bepaalde groepen aan de onderkant van het inkomensgebouw inkomensgevolgen zullen ondervinden. Wij vinden dat zeer zwak geformuleerd. Met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid is te zeggen dat die ongunstige inkomenseffecten zullen optreden. Het dictum houdt in dat, wanneer via onderzoek wordt aangetoond dat die effecten optreden, maatregelen voorgesteld dienen te worden om dit negatieve gevolg teniet te doen. Voorzitter! Dat is overbodig. Die toezegging is gedaan. Een overbodige motie kan niet op onze steun rekenen. Wij zullen daar dus tegen stemmen.

De heer **De Boer** (GroenLinks): Waar blijkt die toezegging van de regering dan uit?

De **voorzitter**: Dit lijkt veel op een derde termijn en daar is niet om gevraagd. U kunt deze vraag beter

stellen bij een debat over de begroting.

De heer **De Boer** (GroenLinks): Vindt u het juist dat de heer Zijlstra een interpretatie geeft van de motie die niet overeenstemt met de interpretatie van de indiener?

De **voorzitter**: Of ik dat juist vind, doet niet zoveel ter zake. Ik heb gelegenheid gegeven tot het afleggen van stemverklaringen en niet tot een discussie. Ik moet mij daaraan houden. Of mij dat persoonlijk spijt of niet, doet weinig ter zake.

De heer **De Boer** (GroenLinks): Dan moet de woordvoerder van de PvdA-fractie zich daar ook aan houden. Hij geeft een politiek oordeel over een motie dat niet overstemt met de interpretatie van degene die haar heeft ingediend. Daar houd ik niet van!

De **voorzitter**: In een eventuele stemverklaring kunt u een nadere toelichting geven.

De heer **Hessing** (D66): Voorzitter! Ik heb in eerste en tweede termijn de spanning erin gehouden wat het stemgedrag van mijn fractie betreft. Ik heb daar niets over gezegd. Ik kan nu wel meedelen dat mijn fractie, met enkele kritische kanttekeningen, voor beide wetsvoorstellen zal stemmen.

Over de motie van de heer De Boer het volgende. Wij vinden het goed dat er onderzoek wordt gedaan naar de inkomenseffecten. Met minister De Boer zijn wij van oordeel dat het vooraf niet vaststaat dat er altijd sprake is van een combinatie van een bovengemiddeld hoog energieverbruik en een laag inkomen. Dat moet nog maar blijken. Voor het geval er toch een categorie van enige omvang te duiden is waarvoor dit wel geldt, moet nog maar worden afgewacht of die categorie niet zelf in staat is, met energiebesparende maatregelen de negatieve heffing voor een deel af te wenden. Mocht dat ook niet lukken, dan geldt voor ons de toezegging van een energiebesparingsprogramma gericht op de onderkant van het inkomensgebouw. Er zullen E-teams en dergelijke worden ingezet. Dat zou voldoende moeten

## Hessing

zijn om de negatieve gevolgen af te wentelen. Mocht dat nog niet voldoende zijn, dan is er nog de jaarlijkse beoordeling van de koopkrachtontwikkeling. Dit alles moet voldoende zekerheid bieden dat er uiteindelijk niemand substantieel op achteruit gaat. Wij vinden deze motie dus overbodig en zullen daar dan ook niet voor stemmen.

De heer **Van Dijk** (CDA): Voorzitter! Na de inbreng van mijn fractie tijdens de behandeling van vorige week is er nauwelijks een stemverklaring nodig. Het is duidelijk dat wij niet voor deze wet zullen stemmen. De reden dat ik toch om gelegenheid voor een stemverklaring heb gevraagd, is gelegen in de motie.

Wij zijn, voorzitter, op grond van het debat van vorige week tot de conclusie gekomen dat hetgeen de heer Zijlstra zei niet het geval is, namelijk dat de minister een toezegging heeft gedaan die het dictum van de motie dekt. De minister heeft een aantal toezeggingen gedaan die niet van belang ontbloot zijn ± dat wil ik wel zeggen ± en die de negatieve effecten zouden kunnen verkleinen. Maar ik denk dat uit het toegezegde onderzoek zal moeten blijken of het mogelijk is langs de weg aangegeven in de toezeggingen van de minister, en ook tijdig het effect te bereiken dat deze motie beoogt. Wij hebben dat effect ook aan de orde gesteld bij de beoordeling van het wetsvoorstel, namelijk dat we constateren dat deze wet buitengewoon negatief dreigt uit te pakken voor mensen met een laag inkomen en in een oude, slecht geïsoleerde woning. Ik denk daarom niet dat deze motie als overbodig kan worden beschouwd. Wij hebben dan ook besloten om onze stem wel aan deze motie te geven.

De heer **De Wit** (SP): Mijnheer de voorzitter! Door omstandigheden was ik niet in de gelegenheid vorige week aan het debat deel te nemen. Ik wil daarom van deze gelegenheid gebruik maken om een stemverklaring af te leggen. Namens de SP zal ik tegen het wetsvoorstel stemmen. Daar zijn twee redenen voor. In de eerste plaats vind ik dit het verkeerde middel voor een op zichzelf te

billijken doel. In de tweede plaats zijn de negatieve inkomenseffecten die aangetoond zijn ondanks terugsluismaatregelen niet weggenomen.

De heer **De Boer** (GroenLinks): Voorzitter! Zeer tot mijn spijt geven de regeringsfracties PvdA en D66 geen steun aan een toch wel heel voorzichtig geformuleerde motie. Collega Zijlstra heeft dat al aangegeven. Die motie gaat over de negatieve inkomensgevolgen die de allerarmsten kunnen ondervinden, als een onderzoek dat uitwijst, van de ecotax-uitkomsten. Ik vind het buitengewoon betreurenswaardig dat die stap niet gezet kan worden. Dat zal duidelijk zijn. Men volstaat met intenties. Wat die waard zijn, blijft onzeker. Ik vind het ook onjuist dat collega Zijlstra aangegeven heeft dat de regering op dit punt een toezegging heeft gedaan. Ik heb niets tegen dat onderzoek. Ik vind het uitstekend dat dat onderzoek plaatsvindt. Als dat onderzoek echter uitwijst dat die negatieve effecten er wel degelijk zijn en als energiebesparingsmaatregelen daar niet bij helpen, dan zou er nu een zekere garantie geboden moeten worden dat wij er dan iets aan doen. Dat dat niet gebeurt, is jammer en onjuist. De toch al grote angst en onzekerheid bij mensen aan de onderkant van deze welvaartsmaatschappij wordt er onnodig door vergroot. Ik betreur dat. Dat is bij deze ecotax-wet ook absoluut niet nodig. Ik begrijp daarom de positie van deze twee regeringsfracties niet. Het spijt me.

De heer **Bierman**: Voorzitter! Een heffing is een heffing en moet een heffing blijven om een besparend effect te sorteren en vereist dus geen ongerichte dus dempende terugsluis. Daarbij komt dat de terugsluis heel weinig precisie kent. Ik had gehoopt dat steun van deze Kamer voor de motie-De Boer wellicht op dit punt tot een zekere reparatie achteraf aanleiding zou kunnen geven. Nu deze uitblijft, moet ik opgesplitst stemmen. Ik zeg dus: ik ben voor de heffing, maar de terugsluis moet anders en dus later.

De heer **Hendriks**: Voorzitter! De uitvoering van deze wetsvoorstellen zal onvermijdelijk ook groepen ouderen, met name ouderen met een minimuminkomen gaan treffen. Het is voor mij volkomen duidelijk dat de terugsluizing een vage aangelegenheid blijft. De effecten van de terugsluizing zijn op dit moment niet te meten. Mijn fractie kan dus niet anders dan tegen beide wetsvoorstellen stemmen.

De **voorzitter**: Ik stel voor, te stemmen bij zitten en opstaan.

Daartoe wordt besloten.

In stemming komt het wetsvoorstel nr. 24250.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA en de SP, alsmede het lid Hendriks tegen het wetsvoorstel hebben gestemd en die van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

In stemming komt het wetsvoorstel nr. 24344.

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de leden Bierman en Hendriks tegen dit wetsvoorstel hebben gestemd en de aanwezige leden van de overige fracties ervoor, zodat het is aangenomen.

In stemming komt de motie-De Boer (24250, 24344, nr. 40h).

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, het CDA en de SP, alsmede de leden Hendriks en Bierman voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

---

Aan de orde is de voortzetting van:  
- **de algemene financiële beschouwingen naar aanleiding van de Miljoenennota voor het jaar 1996 (24400)**,  
- van de behandeling van de wetsvoorstellen: